

Asia: VN/12528/2019

Lausuntopyyntö osallisuustyöryhmän vammaispalvelulainsäädännön uudistusta koskevista ehdotuksista

Lausunnonantajan tausta

1 Lausunnonantaja on

Valtion viranomainen

Mikä

Yhdenvertaisuusvaltuutettu

Työryhmän ehdotukset kokonaisuutena

- 2. Voidaanko työryhmän ehdotuksilla vahvistaa vammaisten henkilöiden osallisuutta heitä koskevien palveluiden asiakasprosesseissa? (Raportin luku 2, s. 14-47)**

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

- 3. Voidaanko työryhmän ehdotuksilla vahvistaa vammaisten henkilöiden oikeutta yksilöllisiin tarpeisiin perustuviin palveluihin? (s. 14-47)**

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

1 § 1 momentin 3 kohta

4. Kannatatteko ehdotettua muotoilua, jonka mukaan lain tarkoituksena olisi tukea vammaisen henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeuden toteutumista? Rauenneessa hallituksen esityksessä käytettiin termiä itsenäinen suoriutuminen itsenäisen elämän sijaan. (s. 14)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

1 § 1 momentin 4 kohta

5. Kannatatteko vammaisen henkilön edun lisäämistä palvelujen turvaamista koskevaan kohtaan? (s. 14)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

1 §:n perustelut

6. Kannatatteko 1 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 19-27)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

Yhdenvertaisuusvaltuutettu pitää hyvänä että lain perusteluissa on mainittu PL 6 § syrjintäkiellon lisäksi yhdenvertaisuuslaki. Perusteluissa yhdenvertaisuuden edistäminen esitetään periaatteena. Valtuutettu huomauttaa, että yhdenvertaisuuslaki sisältää syrjintäkiellon (8 §) ja vammaisuus on yksi laissa mainituissa syrjintäperusteista. Nyt perusteluista voi saada sen kuvan että kyse olisi suosituksesta, ei kiellosta. Yhdenvertaisuusvaltuutettu ehdottaa että 1 § 1 momentin perusteluihin tehdään seuraava muutos (raportin s. 20 viimeinen kappale):

”Vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden vaatimus on kirjattu myös yhdenvertaisuuslakiin. Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys ovat ehdotetun lain läpileikkaavia periaatteita, jotka edellyttävät jokaisen vammaisen henkilön yksilöllisen elämäntilanteen ja avun tarpeen arvioimista yhdessä henkilön kanssa ja hänen tahtoaan ja mielipidettään kunnioittaen..”

Perusteluissa olisi hyvä myös yksilöidä ne yhdenvertaisuuslain pykälät, joihin perusteluissa viitataan. Näitä ovat ainakin syrjinnän kieltö (8 §), positiivinen erityiskohtelu (9 §), välitön syrjintä (10 §), välillinen syrjintä (13 §), häirintä (14 §) ja kohtuulliset mukautukset (15 §).

Yhdenvertaisuusvaltuutettu pitää tärkeänä että 1 § 1 momentin perusteluissa mainittaisiin myös välillisen syrjinnän kieltö (YVL 13 §). Se koskee sekä yksityisiä toimijoita että viranomaisia. Välillisen

syrijinnän tilanteet ovat yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan oikeuskäytännössä liittyneet usein palvelujen esteettömyyteen ja saavutettavuuteen.

3 §:n 3 momentti

7. Kannatatteko lisäsehdotusta, jonka mukaan vammaisella henkilöllä olisi oikeus käyttää hänelle soveltuvaa kommunikointikeinoa hänen osallisuutensa ja osallistumisensa tukemiseksi? (s. 15)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

8. Kannatatteko lisäsehdotusta, jonka mukaan vammaista henkilöä olisi tarvittaessa tuettava tiedon saannissa sekä oman mielipiteen muodostamisessa ja ilmaisemisessa? (s. 15)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

3 §:n perustelut

9. Kannatatteko 3 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.27-32)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

4 § Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma

10. Työryhmä ei ehdottanut palvelutarpeen arviointia ja asiakassuunnitelmaa koskevaan pykälään muutosta. Oletteko samaa mieltä siitä, että muutosta ei tarvita (s. 15)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

4 §:n perustelut

11. Kannatatteko 4 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 32-35).

-

Vapaamuotoiset perustelu

-

5 § 1 momentti

12. Kannatatteko ehdotusta siitä, että vammaisen henkilön palveluja koskevat päätökset olisi tehtävä toistaiseksi voimassa oleviksi tietyin edellytyksin? (s. 16)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

13. Ovatko määräaikaisen päätöksen edellytykset, joiksi ehdotetaan henkilön omaa etua, yksilöllistä tilannetta tai palvelun luonnetta, määritelty tarkoituksenmukaisesti? (s. 16)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

5 § 2 momentti

14. Kannatatteko ehdotusta siitä, että asiakkaan esittämästä avun ja tuen tarpeesta tai palvelun toteuttamistavasta voitaisiin poiketa vain perustellusta syystä, joka olisi kirjattava päätökseen? (s.16)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

5 § 3 ja 4 momentit

15. Kannatatteko vammaisen henkilön perheen ja läheisten tukemista koskevia ehdotuksia? (s. 16)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

16. Kannatatteko 5 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.35-44)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

36 § Palvelutarpeen arviointi

17. Kannatatteko palvelutarpeen arviointia koskevaan pykälään tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 17)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

18. Kannatatteko 36 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.44-45)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

39 § 1 momentti

19. Kannatatteko ehdotettua lisäystä, jonka mukaan asiakassuunnitelma olisi laadittava yhdessä asiakkaan ja tarvittaessa omaisen, läheisen tai muun asiakkaan edustajan kanssa? (s. 18)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

39 § 2 momentti

20. Kannatatteko ehdotettua lisäystä siitä, että asiakassuunnitelma sisältäisi asiakkaan ja tarvittaessa asiakkaan läheisen ehdotuksen palveluiden tuottamistavasta, jolla voidaan parhaiten vastata asiakkaan tarpeisiin? (s.18)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

21. Kannatatteko ehdotusta, että pykälään lisättäisiin arvio asiakkaan vahvuuksista ja voimavaroista sekä toimintakyvystä? (s.18)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

22. Kannatatteko ehdotettuja lisäyksiä asiakkaan läheisen näkemyksen huomioon ottamisesta asiakassuunnitelmaa laadittaessa? (s. 18)

-

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

39 §:n perustelut

23. Kannatatteko 39 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 45-46)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

Björkberg Elli
Yhdenvertaisuusvaltuutettu